

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Quænam prædicata dicantur de notionibus & cæteris prædicatis, quæ
reperiuntur in Deo. disputatione 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

se habent Pater & Spirator actiue: sed Filius & Spiritus sanctus sunt duo supposita: ergo Pater & Spirator actiue sunt alia duo.

Ad 3. Ad tertium neganda est consequentia: ad id enim satis est distinctio virtualis. Ad probationem verò consequentia dicendum est, ad distinctionem numeralem, eo modo sumptam, necessariam non esse distinctionem realem: candor namque & similitudo distinguuntur numero iuxta illum modum, eò quòd differunt specie & genere, & tamen non distinguuntur re inter se: sufficit ergo ad distinctionem illam numericam distinctio ex natura rei, aut formaliter, aut virtute, qualis inter paternitatem & spirationem actiuam cernitur.

Ad 4. Ad quartum neganda est consequentia: vt enim argumentum illud valeat, necesse est, vt sint eadem vni tertio incommutabili, qualis non est spiratio actiua. Vide quæ diximus, q. 28. art. 3. Ad probationem dices, peculiarem rationem esse in rebus quæ sunt eadem vni tertio singulari, cur possint non esse eadem inter se, quæ non cernitur in absolutis: eò quòd relata possunt distingui inter se propter oppositionem relationum, absoluta verò, quia non solent habere oppositionem, si sint eadem vni tertio singulari, non solent distingui.

Ad 5. Ad quintum neganda est maior, quando productio actiua vna secundum rem est plures virtute, vt in generare & spirare videre est.

Ad 6. Ad secundam partem maioris sexti argumenti dici debet, satis esse pluralitatem relationum, quæ solùm virtute distinguantur inter se, vt idem dicatur producus & productum comparatione diuersorum, quod cernitur in generari & spirare Filij.

DISPUTATIO IV.

Quenam predicata dicantur de notionibus, & ceteris abstractis quæ reperiuntur in Deo.

Propositiones in quibus actio aut productio in concreto tribuitur alicui subiecto in diuersis quomodo sunt vera.

Quæstio hæc excitatur circa responsum ad secundum D. Thomæ. Eam paucis dirimemus, si notauerimus, peculiare esse propositionibus, in quibus actio, aut emanatio in concreto tribuitur alicui subiecto, non facere sensum identicum, sed denotare prædicatum conuenire subiecto tamquam rationi, aut habenti rationem, seu principium, à quo emanat actio. Quare ad iudicandū, an huiusmodi propositiones veræ sint, an falsæ, attendendum est, an subiectū significet rationem ac principium, à quo procedat actio, vel certe supponat pro habente tale principium, an non. Et quidē si, vel significet principium, vel supponat pro habente proprium, propositio est vera, sin minus falsa. Verbi gratia hæc omnes propositiones sunt veræ, intellectus diuinus intelligit, voluntas vult, sapientia gubernat, essentia intelligit, vult, gubernat, & creat, iustitia diuina tribuit vicique suam, misericordia condonat, iustitia punit. Ratio est, quoniam subiectum earum significat principium & rationem, à qua emanat actio: essentia namque diuina est principium remotum illarum omnium actionum seu operationum: cetera verò sunt principia proxima. Similiter hæc etiam sunt veræ, Deus intelligit, vult, & omnia paulo ante dicta præstat, Pater creat, Deus generat, generis creat, genitus spirat, sapiens generat, &c. subiecta namque primæ & secundæ continent in se essentiam, quæ illa omnia præstat: subiectum verò tertie, nempe Deus, cum sit concretum supponit pro Patre, cui generate conuenit: subiectum quartæ supponit pro Patre, qui includit essentiam, ratione cuius habet,

Molina in D. Thom.

vt creare possit, subiectum quintæ supponit pro Filio, cui ratione spirationis actiue ac essentia conuenit spirare: subiectum verò sextæ, cum sit concretum, supponit pro Patre, cuius proprium est generare. Hæc verò sunt falsæ, intellectus vult, voluntas intelligit, eternitas creat, essentia generat, paternitas generat, filiatio creat, spiratio intelligit, &c. quoniam subiecta, neque significant id, ratione cuius conuenit & emanat actio, neque supponunt pro habente tale principium, eò quòd sint abstracta.

Vbi notanter diximus in principio, peculiare esse propositionibus, in quibus actio in concreto tribuitur alicui, non facere sensum identicum: quia quando actio in abstracto alicui rei diuinae tribuitur, propositio sensum facit identicum, hoc est, vt propositio sit vera, satis est, si prædicatum sit idem identitate formali cum subiecto. Vnde hæc propositiones sunt veræ, intellectus est volitio, voluntas est intellectio, paternitas est sapientia, &c. Imò si actiones in concreto significantur substantiue, & (vt vocant) in actu signato, & non in actu exercito, quasi emanare denotetur ab iis, quibus tribuuntur, propositiones efficiunt sensum identicum. Vnde hæc sunt veræ, voluntas diuina est intelligere diuinum, intellectus diuinus est velle diuinum, velle diuinum est intelligere diuinum. Hæc tamen non sunt veræ: Deum intelligere peccatum, est velle peccatum, aut Deum intelligere hanc rem est velle illam: quoniam intelligere aut velle hanc vel illam rem creatam, addit respectum rationis supra velle diuinum aut intelligere diuinum comparatione talis obiecti, atque ratione horum respectuum propositiones illæ sunt falsæ.

Quando actio à parte prædicati sumitur in concreto, & significatur in actu exercito, substantiue tamen, propositio sæpe est vera ratione eius, pro quo prædicatum substantiue sumptum supponit: cum tamen, si prædicatum sumeretur adiectiue, propositio esset falsa. Verbi gratia hæc est vera, paternitas est generans, si prædicatum sumatur substantiue: quoniam non denotat actum generandi conuenire paternitati, quemadmodum denotat, quando prædicatum sumitur adiectiue, sed efficit hunc sensum, paternitas est id, aut est illa res, cui conuenit generare: hoc autem est verum, quia paternitas est Pater, cuius est proprium generare. Haud secus hæc propositio, paternitas est sapiens, si prædicatum sumatur substantiue, est vera: quia efficit hunc sensum, paternitas est id, nempe Pater, aut Deus, cui conuenit vt sit sapiens, quod etiam est verum. Si verò sumatur adiectiue est falsa, vt ex dictis est manifestum.

Illud tandem animaduerte, quando prædicatum concretum adiectiue sumptum significat veram productionem, vt propositio sit vera, non satis esse, si ei rei tribuatur, à qua est tamquam à principio quo, quando tale principium non est quid distinctum à re producta. Ratio est, quia inter producus & productum debet esse distinctio realis. Hac ratione, licet Pater intellectu tamquam principio proximo generet Filium, & essentia tamquam principio remoto, quia tamen nec intellectus, nec essentia distinguuntur à Filio per generationem productam, hæc sunt falsæ, essentia generat, intellectus generat: quia licet sint principia, quibus Pater generat, ipsa tamen non generant Filium cum quo sunt idem, sed Pater est, qui eum generat.

Cur hæc sit vera, intelligere diuinum est velle diuinum: non tamen hæc intelligere peccatum est velle peccatum.

Substantiui, & adiectiui significantur actionem in concreto distinctim.

Productio vera, vt in concreto verè alicui tribuatur quid sit necesse.